

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSEG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro 24.

Költ Bétsbenn, Sz. Mihály Havának (Septembernek)
20-dik napján 1799-dik Esztendőbenn.

Béts.

Történa Váráról nem híjjába írogatták,
a' mint említettük vólt, sok Ujságok, hogy még
adta magát: mert meg is adta valósággal, ha-
nem bizonyos feltétel alatt, még Aug. 22-dikénn:
mint már most nyilván bizonyítja ezt, egy kü-
lönös Tóldalékja is a' Bétsi német Ujságnak,
melly, 47-dik szám alatt elstogatódott ki Sept.
17-dik napján estvéli 3 órakor.

Ezen¹ Tudósítás szerént, midönn látná Ló-
vasság-Generállya Mélász, melly bajossann lé:

C c

het haladni a' Várnak kösziklás környékénn, a' Vár-viváshoz meg-kívántató árkok és sántzok' készítésébenn: egy Kommisszfiót nevezett ki, a' melly határozná meg, mennyi idő kívántatnék még mintegy, az említett készüléteknek végrehajtására. A' Kommisszfió, melynek egy Tagja volt Lopez Ingenieur-Májor, azt ítélte, hogy leg-alább is kívántatik négy hét.

Meg-fontolván ezt, a' Lovasság-Generális-sa, nem különbenn azt is, hogy a' Vár Kom-mendánsa, fel-kívántatván Gróf Alcaini Gene-rálisunk által, a' Novi-mellyéki (Aug. 15-dikénn történt) verekedés után, készségét nyilatkoz-tatta úgy is a' Várnak négy hetek múlva való fel-adására, ha azon idő-szakasz alatt, fel nem szabadítaná ötöt a' maga Felekezete az ostrom alól; melly ajánlásnak el fogadása által, mind sok ember veszteségét, mind pedig a' Várnak 's a' benne lévő ágyúknak romlását el lehetne ré-szünkről, háritani.

Illy környülállásokbann, olly útasítást vett Gen. Gróf Alcaini, Mélász Vezértől, hogy igye-kezzen a' Fr. Komendánsal, említett ajánlása eránt alkura lépni, és a' mind két részről való el-lenségeskedés' meg-szüntetésének idejét rövidebb-re határozatni véle. Igyekezett is, olly foga-nattal, hogy August. 22-dikénn tökéletességre ment az alku, melybenn kötelezte magát mind a' két Fél, hogy Aug. 20-dikának estvéli 6 órá-jától kezdve, Sept. 11-dik napjának reggeli hét órájáig, nem tsak tsendesenn viseli magát egy-más eránt; hanem még titokbann se' tétet sem-

mi ellenséges készüléket, 's a' Fr. Komendáns, Gast nevű Brigadíros, ígérte, hogy ha az említett Sept. 11-dikének reggeli hét órájáig, szabad és egészsz. egygyesülése nem lehetne nékie a' maga Felekezetével: tehát ezen esetre, a' most utóbb említett napon és órán, által adja a' Várat, minden abban találtató vagyonyaival egygyütt a' Fr. Republikának, minéműek: az ágyúk, lövéshez való készülétek, eleség, Archivumok 's a' t. mellyeknek laietromba való szedése végett, egy Csász. Kommisszarius, 'a egy Ingenieur- és egy Agyús-Tisztek bé-botsáttatnak a' Várba, két nappal azon nap előtt, melyre határozódott a' Fr. Őrizetek a' Várból való ki-takarodása: Meg-ígérte azt is Gast, Gen. Alcaini kívánságára, hogy ezen alkunak nagyobb meg-erősítésére, egy Fr. Tisztet küld ki Gróf Alcainihoz Kezesül.

A' Fr. Komendáns; ezen alkunak meg-állítására felől való híradással, egy Tisztjét akarta volna el-küldeni a' Fr. Sereg' fő-quártélyába, olly módón: hogy az, elegendő Csász. Őrizet által kísérendjék a' Fr. Sereg' Elöl-vígyázóihoz: de ezen kívánságára nem állott reá Gróf Alcaini.

Az Őrizet, melly Sept. 11-dikén, reggeli hét órakor vóltaképpenn ki-takarodott a' Várból, le-rakta fegyvereit a' Vár előtt, 's négy Hónapokig nem tehet szolgálatot; a' Császári 's a' frigyes Hatalmasságokhoz tartozó Seregek ellen.

Mihelyt Cs. K. Őrizet szállott bé Tortóna Várába, azonnal meg-indult a' Cs. K. Sereg;

melly az ostrom' védelmére, Bozzolo di Formigaronánál 's Riváltánál állott volt, Alessándria felé, a' honnét Sept. 13-dikán tovább folytat-
ta útját, Feliciánonn és Albánn által, a' Stura vizének Brai partjához.

A' Bétsi Német Ujságnak Sept. 18-dikán költ Darabja, következő hadi Tudósításokat foglal magában:

„Károly Fő-Hertzeztől Sept. 13-dikán indult Vahingenből ez a' híradás: hogy minekutánna Gen. Máj. Hertzeg Schwarzenberg, Siazheim és Hofen nevezetű derék tanyákat, elvett a' Fr—áktól: ezek, a' mi Népiünknek sebess előnyomulásából azt hozták ki, hogy bizonyossann szembe akar velek szállani: minekokárt, fel-kerekedtek Philippsburg mellől, és legnagyobb részént vízfizá-takarodtak a' Rajnánn tsupánn Mannheimbann, 's Mannheim előtt hgyván Őrizetet.“

„Philippsburg Városa' épületeibenn, százhar-mintz egészlíz órákig szakadatlanúl tartott ágyúzása által, nagy kárt tett az ellenség: mindazáltal a' Komendáns, Gróf Salm Generálieutenántot reá nem bírhatta olly szörnyű tüzelése által is a' Vár' fel-adására. (E' volt tehát az a' nagy és tartós ágyúzás, melyről emlékezett volt, a' múlt postánn közlött Mannheimi Levél.)

A' 13-dik Dragonyos Reg—béli Obersterünket Gróf Freuelt is ditséri a' Fő-Hertzeg, több readbéli maga meg különböztetéseiért, melyekkel az ellenségnek előre-nyomulásakor érde-mesítette magát.

„Hotze és Nauendorf F. M. L. októl olly Tudósításokat vett a' Fő-Hertzeg (Helvétziából), hogy egygyiknek se' alkalmatlankodott az ellenség leg-kissebb részben is.“

„A' Római földönn Perugia Erösségét is, annak a' Schneider nevü Tisztüinknek vezérlése alatt nyertek el az Arezzói Insurgensek Aug. 20-dikénn, kiről a' múltt postánn emlékeztünk, kit az Arezzóiak, Generálisoknak titulálnak, 's annak nevezte magát Schneider Úr is, midönn alája írta magát, a' Perugiai Fr. Komendánsal Sagot nevü Batalion-Vezérrel, Aug. 20-dikénn végzett alkunak. Meg-adta Schneider Úrnak a' Generálisi titulust a' Fr. Komendáns is, midönn az Alku-tzikkelyeit, által-küldötte néki az említett naponn, következendö értelmü felül-írással:

„Perugia Várábann, az egy és meg-öszolhatatlan Fr. Respublika' 7-dik eszt—jébenn, Fructidornak 12-dik napján.“

„Sagot, a' reguláris Katonaság' 6 dik Fél-Brigádájábéli Batalion-Vezér, Perugia Vára' Komendánsa, jelenti Schneider Generálisnak a' Vár falai alatt lévö Császári Sereg' Kormányozójának, hogy következendö feltételek alatt, melyeket a' Hadi Tanáts határozott meg, által adja a' Várat.“

(Schneider Úr, még nem is Hadnagy — ezen Tudósítás szerént — hanem Zászlótartó, az Amende könnyü Bat—ánál.)

„Az első Tzikkelye szerént ezen alkunak, nem szolgálhat addig Sagot, és a' kormánya-

zása alatt volt Várbéli Őrizet, se' a' Császári Felség, se' az ezzel frígyes Hatalmasságok ellen, míg egészszenn ki nem tserélődik. — — A' harmadik Tzikkelybenn azt kívánta volt Sagnet, hogy mivel a' Garnizon, külömbkülömbféle Tartalék-sereg-szakaszokból szerkeztetődött öfzfe, 's következésképpen feles számú Afzszonyok vagynak vele, törvényes módonn: a' kiknek ezek közzül nints is magoknak szekerek, szereztesenn Gen. Schneider számokra szekereket, 's azokonn szállítassa őket, de Gen. Schneider, nem állott ezen kívánságra."

A' tengerről, a' szárazra való ellenséges ki-szállások, mi módon szoktak meg-esni? ezen most igen szóban forgó tárgy' Előadásának folytatását nem közölhattük a' múlt postánn. Közöllyük tehát mostann:

Ez előtt, a' fedeleetlen tsónakok úgy voltak készölve, hogy nem éppen állottak a' partokhoz, hanem midön már nem ért a' víz egy ember térdinél fellyebb, ki-ugráltak a' Katonák a' vízbe, puskáikat felfelé tartva, 's töltéses-táskáikat a' vállokon víve, és mindjárt rendbe szedték magokat a' mint lehetett. Mihelyt ezek egyszer a' partonn voltak: nyomúltak azonnal elébb a' második línabéli tsónakok is, az első línabéli tsónakok közzé, 's ki-ugráltak róllok a' Katonák, az első példája szerént. Ezeket követte haladék nélkül a' tartalék. — Ha lovakat is akartak ki-szállítani: meg-szellőztettek elébb azokat, 's meg-öntözték, hogy meg

ne ártson nékik a' tenger' hideg vize, melybe egyszerre kellett volna nékik által lépni, a' meleg gőzös istállójaikból, mellyekben tartattak volt a' hajókonn.

Már az új tsónakok úgy készültek, hogy azokról egyenessen a' partokra lehet ki-szállani. Ezeket a' nem régiben meghalálozott nagy nevű Howe Admirális találta fel, 's Gibráltárnak az ostrom alól 1782-dik elzúzó Octóberében lett fel-szabadításakor, ilyen tsónakokról szállított vala ki a' szárazra 1630 Embert a' most betegeskedő Lord St. Vincent, kinek akkor John Jervis volt a' neve.

Ha nem volt szerentsés az első próba-tétel: úgy, ennek a' helyén, már másodszor csak tettezből kell valamely ijjesztető próbát tenni; a' valóságost ellenben más helyén, melynek védelmezésére, vagy semmi népet se' szokott hagyni az ellenség; vagy rendszerént keveset: a' ki szállani akaró Fél; ellenben elő veszi már akkor még a' második rendbéli tartalékját, 's a' Birkálfizait is. Mihelyt ez a' másodszoriban próbált ki-szállás foganatos volt: azonnal oda sietnek azon hajók is, mellyek, a' tettezből való ki-szállást láttattak akarni végre-hajtani. Ambár meg-esett a' ki-szállás: még is készenn kell tartani a' Hajós Vezérnek nem csak a' tsónakokat, hanem a' hadi hajóit is, hogy ha a' szükség úgy kívánná: újra vízszá-lehessen venni a' hajókra bátorságossann, a' ki-szállott Katonaságot.

A' hadi hajók, melly foganatos védelmére

legyenek a' ki szállott Katonaságnak: nevezetes példája ennek a' többek között, az 1796 dik eszt — benn történt meg vétele is a' Jó Reménység' fokának. A' melly 1620 Anglus Katonák t. i. ki szállottak vala oitt, Craig Vezérjekkel, a' nevezett elztendő Aug—sának 6 dikánn a' Muisen hegyére: nem szegezhettek ki még tsak egy ágyút is, a' Hollandusok' sántzai ellenébe, mellyek igen sürüenn meg vóltak rakva ágyúkkal: de az erányossann elrendelt Anglus hajók igen érezhetőképpenn érdeklették az ellenség' sántzait, úgy hogy a' Hollandusok kéntelenítették el-távozni azokból, még pedig olly siettséggel; hogy három hofszú és két rövid ágyúkat is hagytak magok után.

János Fő-Hertzeg kormányozása alatt, tettek volna tegnapelőtt két Batalionok tüzzel való katonai gyakorlást, a' belső Város és a' Josephstadt nevű külső Város között fekvő térségen, ha a' nagy eső meg nem gátolta volna ezen szándékot.

Hadi Környülmállások.

(Külföldi Tudósítások Szerént)

1. Német Birodalmiak.

Ulmából Sept. 6. dikánn: — „Az aratás miatt, három szerről két ezerre szállítódott vala le, az ide való Erösségek' készítésébenn foglalatoskodó Munkások' száma: de már ma ismét három ezerenn kezdtek azokonn dolgozni, mellyek alkalmasint is el-készülnek e' folyó esztendő' végezetével.“

Frankfurtból Sept. 9-dikénn: — „Már többre megy harmincz ezernél a' fel-fegyverkezett hív Lakosok' száma, kiknek Katonai Vezérek, Fáber Generális, általán fogva pedig az egész Insurrekctziót, a' Moguntziai Valasztó-Hertzeg' Fő-Cancelláriussa B. Albini kormányozza, Ez az Ur meg-értvén, hogy Frantzia Generalis Baraguey d' Hilliers, hármat az ő Insurgensei közül agyon lövetett, azonnal egy Moguntziai Testörző Tisztet a' Moguntziai Komendánshoz küldött, olly jelentéssel: hogy ha az említett 3 Vitézeinek haláláért elégtételt nem nyer: úgy Ő is hasonló módra fog bánni, az Emberei által el-fogatandó Frantzia új Katonákkal, kik kényszerítésből háborgatják a' Német-Birodalom' tsendességét; midőn ellenbenn, az ő kormányozása alatt vitézkedő föld-népe, saját Hazája, 's vagyonna mellett fogott fegyvert.“

Regensburgból Sept. 6 dikénn: — „Az itt élő Gyűlésében a' Német-Birodalomnak, annyi vokok nyilatkoztatták már magokat a' hadi segedelem eránt: hogy az, pénzül, száz úgy nevezett *Römermonatra* fog tsalhatatlanól határozódni; a' Katonaság' száma pedig, öt annyira, mint szoktak rendszerént ki-állítani a' N. Birodalom' Rendjei, midőn hadat kell folytatni a' N. Birodalom' részéről.“

(Egy Römermonát-ot, az igazsághoz leg-közelebb járó meg-határozással, lehet tenni, 88,464 forintokra.)

Offenburgból Sept: 8-dikénn: — „Tegnapelőtt Kehltől mintegy 3 ezer Fr—ák elébb nyo-

múltak prédálni: de a' Cs. [Kir. Katonaság, és a' fegyvert fogott Lakosok által visszaverettek. "

2. Hollandiaiak.

Helder Szigetét, minden bajvívás nélkül foglalták vólt el az Anglusok Aug. 28-dikán: mert vóltak ugyan abbann kevéssel az előtt 3 ezer Hollandusok, a' kik Daendels Generális' vezérlése alatt, gátolni igyekeztek Aug. 27-dikén az Anglusok ki-szállását: de látván Daendels, hogy olly kevés néppel meg nem állhat az Anglusok előtt, el-hagyta a' Szigetet, minekutánna az ágyúkat részszerént a' tengerbe hányatta; részszerént bé-szegeztette azoknak gyűjtő-lyukaikat.

Látván a' Hollandus Hajós-sereg' Vezére Adm. Story, Helder sorsát, egynehány hajókat süjjeztetett el a' Texeli bé-járásnál, hogy nehezebbé tegye, a' Süderseebe való bé-férkezésüket, az Anglusoknak, minthogy az említett bé-járás olly szoross, hogy egyszerre tsak egy hajó mehet bé rajta.

A' Nimmvégeniek mihelyt hallották, hogy az Anglusok' előre-nyomúlása miatt, bé-záródtak Amsterdám' kapui: azennal narants színű bokkrétákat raktak fel, az Araúziói Házhöz (melynek a' színe t. i. az említett narants-szín) viseltető hajlandóságoknak nyilatkoztatására.

A' Hol. Revolúzionistákat, kik egész dühösségbe estek, meg-biztatta ugyan a' Fr. Követ, hogy a' Fr. Respublika, kilentz új Bataliono-

kat küld nékik segítségjekre: de azt is kénytelenek voltak egyfzersmind hallani, hogy Angliában nagy készülétek tevődtek, hogy a' 3-dik Hajós-seregozstályt is mentől elébb meg-lehes-sen indítani Hollandia felé. Hallották azt is, hogy az első Orosz Hajós-sereg-ozstályt, mely Sept. 4-dikénn ért Hollandia' partjaihoz, más is követte, hasonlóképpenn egy földi Seregozstályt vivén a' hajóinn, valamint az első; és hogy 3-dik Hajós is szándékozott meg-indúlni haladék nélkül, a' két előbbieik után.

A' minap említett Hessen-Philippsthal nevezetű Reg—tenn kívül, még más három Reg—tek is kaptolták magokat az Anglusokhoz, kik egy sántos tábort hagyván magok után, benn voltak már az újabb Tudósítások szerént, Amsterdambann is.

Hágából Sept. 5-dikénn: — „Story Admirális maga írta ide, hogy abbann a' szempillantásban, mellybenn meg akarták az Anglusok támadni a' Helland. Hajós-sereget; 's rendelések adódtak ki, azoknak erővel való vízfizartartatása eránt: a' Hol. Hajós-legényeknek legnagyobb része, nem tsak nem akart szolgálatot tenni; hanem még annyira is ment, hogy azokat, a' kik közölök tüzelni akartak az ellenségre, és már égő-kanótzokkal a' hajók szélein állottak az ágyúknál, kihányta a' tengerbe. Story, hadi fogságra adta magát,

3. Frantzia Országaiak.

Párisból Sept. 3-dikénn: — „Sok nyoma.

zás után se' akadhattak még itt nyomába annak a' rövid, de fontos, és Fr. Ország' mostani nyomorútt állapotját eleven színekkel festő pászquillus írójának, mely az Újságokban is közönségessé tevődött, következő értelmű rendekben: Szállás-változtatás. A' Direktorok (vagynek most szállva) a' Lámpás útszánn; a' Törvényhozó Iffjabbik Gyűlés, a' Ganéj-útszánn; az öregebbik Törvényhozó Tanács, a' Mártírok hegyénn; a' Finantz Miniszter, a' szoross útszátskán; az Igazságra ügyelő Miniszter a' Selmák' útszáján; a' Had-Miniszter, a' Hóltak' útszáján; az Interessekől élők, a' Nyomorúttak' útszáján; a' Katonáknak kiírt Nevendékek, a' Mézfárosok' útszáján; a' közönséges Kaszfa, a' Juk, útszánn; 's a' Királyt-kívánó Lakosok, a' Jó-Reménység' fokán."

(A' Lámpás-útszával, tzelezés vagyon azon kötelekre, melyekről függenek Pári's' útszáian kerestül, az éjjel világosító-lámpások: mert a' mint közönségesenn tudva vagyon, az illy kötelekre aggatott fel a' Revolútzio' eleinn sok nevezetes embereket, a' neki dühösödött Pári'si gyűlevélszég.)

Hét Pári'si Újságok' Kiadóit meg-árestáltatta a' Direktórium, 's el-petsételtette azoknak nyomtató-műhelyeiket, és ezen tselekedetéről tudósította is a' Törvényhozó Iffjabbik Tanácsot Sept. 3-dikán; az okokkal egyetemben, melyek arra határozták őtet, summája, az okoknak oda megy ki rövidedenn: hogy a' mostani republikána Igazgatás' formája ellen írtak,

's a' konstitúciónális Királyi igazgatásnak vizsgál-állítást javaslották, részszerént nyilván, részszerént tsavargó útakonn 's módokonn az említett Újságok, mellyeknek tzimjei következők: *Miroir*; *Quotidienne*; *Journal des Hommes libres*; *Parisienne*; *Démocrate*; *Défenseur de la Patrie*; (ez előtt l' *Ami du peuple*); *Nécessaire*.

A' Párisienne, melly tsak mostanábann kezdődött, mindjárt az első Darabja által gyanússá tette volt magát, mert a' Joubert haláláról írván, kérdésképpenn tette fel, ha valyon nem jótétemény e', egy (Republikánus) Generális' halála, 's nem lehetne e' inkább megköszönni a' halálnak, hogy el-tört egy oly fegyvert, melly már nyóltz efat—öktől fogva puztíttya kíméletlenül az emberi Nemzetet? — Ezen ki fejezések nem tetszettek valóbann a' Fr. Republikánusoknak, kik mindég azt hánytorgatják, hogy ök, igazságos hadat folytatnak.

A' *Publiciste* nevezetű Újság, egy Toló-zai Levelet közöl, a' mellyet egy Depütátus, vagy Törvényhozó gyűlési Tag vett Pári'sbann. Ezen Levél azt írja a' Jakóbinusokról, hogy nem titok már többé az Özfzeseesküdttek' szándéka, kik nyilván beszélik magok, hogy a' Direktórium és a' Törvényhozó-gyűlés' két Tanáttsai, mellyek, szüntelen torzsalkodnak egymás ellen, fel nem állhatnak többé, 's szükség a' Haza' megtartására, hogy egy Nemzeti gyűlés (*Convention nationale*) ülljön özfize, 's a' kik ezt ellenzenék, minéműek Barraş, Sieyes,

és az ő Tzimborássaik a' Törvényhozó két Tanácsbann, el kell tenni láb alól. — Közönségesseu beszéllették ezen Levél szerént; hogy egy Hónap alatt, nem lesz többé se' Direktórium, se' Törvényhozó-gyűlés. — — Mind ezek szembetűnőképpenn bizonyítják, melly zavaros állapotbann legyen a' Fr. Respublika!

A' Jakobínusok, törvényessenn is meg próbálták már ki tolni Sieyest a' Direktorságból, olly jelentést adván bé ellene a' Törvényhozó-gyűlésnek, hogy a' Direktorság' viselésre meghatározott időt, Sieyes se' érte vala még el; midőn Direktorrá választódott, valamint Treilhárd, melly okból le is kellett vólt tenni Treilhárdnak a' Direktorságot.

Magyar Ország:

N. Zemplén Vármegye' Fő-Ispányi székibe való czeremóniás béültetését M. Gróf Eszterházy József Fő-Ispány Úrnak, Szathmár Vármegyei Fő Ispány Gróf Károlyi József Ő Nagyságára méltóztatott bizni Fels. Urunk.

Beregh Vármegyéből Aug. 24-dikénn: — „Majd ki húzza rajtunk a' nyarat a' sok essés idő; mely már, más kártételeinn, 's a' nyári munkának gátolásánn kívül, jeget is őt ízbenn hozott határunkra. Nem tsak, hanem a' többek közt, Aug. 6-dikánn, a' Latortzát is úgy ki-árasz-totta, hogy ennek sebes árjai, a' mezőről, a' hol foly rendszerént ez a' víz, a' Városba benyomúlván, ízéltime folytak úttzáinkonn.“

„A' hideg napokra nézve is, tsak oly mostoha nálunk az idő: miat másutt olvastuk lenni sokfelé, a' Hírmóndóból; és ha Június' közepein Szigethenn fűjtöttek is: semmit se' tudáljuk; mivel Jún. 16-dikánn, a' mi szomszéd hegyeinket is elborította vólt a' hó. — Így lévén az idő, az élet ugyan még nem: de a' bor igen drágódik; mivel a' szürethez nints mit bízni.“

„Munkátsonn az Orosz Oskolából, három Tanuló Ifjak ajánlották önként magokat Katonaságra.“

Elegyes Tudósítások.

(Az itt köveikező Tzikkely, már régen készvonn áll: de a' matériák' soksága miatt nem közölhattük)

Azon Nádasdy Reg—jebéli Káplár, ki Aug. 9-dikénn Bétsbenn fel akasztódott, Tóltsváról való vólt, két mértföldnyire Tokajhoz. Nemes Szüléktől származott, 's mintegy 38 esztendő vólt. Büntetésül adódott vólt Köz-Katonának. Veróna vidékénn a' Frantziák fogságába esett, a' hol nagy hajlandóságát nyilatkoztatta hozzájuk. Altal jövénn hozzánk némelly Írásaiért el-fogattott, 's két Hónap múlva a' Regimenttől ide küldetett. Itt 10 Hónapig raboskodott, 's a' Katonai Törvények szerént, halálos szententziát kapott, melly eránt a' Bírák által meg-kérdeztevénn, maga is érdemesnek esmérte arra magát. Ki-szententziáztatása után, Papot magához nem akart erefzteni. Erre a' Tábori Szupe-

tior (Feldsuperior) egy igen derék 's nagy tudományú Úr, látogatására ment. A' Bűnös egyenessenn meg-vallotta, hogy ő kész ugyan magát Paphoz adni, de elébb meg akar győződni a' lélek' halhatatlanságáról, és a' Religiónak tsalhatatlanságáról. Első nap, a' Szuperior 9 óráig beszélgetett vele egy húzombann: még se' vehette ki eszéből a' matérialismust. Más nap is folytatta beszédjét; de tsak a' harmadik nap estve felé győzhette meg okával ezt a' — a' Superior Úr' mondása szerént — nagy olvasású 's tudományú Káplárt, ki is az említett idő-pontbann így szólalt meg: „Igaz ugyan, hogy az én tudományom szép systemábann vagyon, 's etszőképpenn tsiklándoztatja az eszet; de nyugodalmat 's bizodalmat nem szerez a' léleknek. — Ezentúl szépen el készült a' halálra, meggyónt; 's meg-áldozott. Újra meg-kérdeztetett azok felől, kiket magához hasonló bűnösöknek esmért. Egyre vallott; ki a' frantzia fogságbann vagyon, többekről nem akart semmit is szólnani. Németül nem tudván, mind a' Birákkal, mind a' Superiorral is mindenkor, szép folyó D áksággal beszéllett. Midön már az akasztó-fa tetején vólt, szemeit az Eg felé emelte, 's így szólott: Deus, Ens perfectissimum! — A' néphez pedig: Amici, orate pro me! — Felesége 's három gyermeke van. A' Feleségének igen szép magyar bútsúzó Levelet írt, halála előtt való nap.

A' Spanyol Király, meg-engedte az úgy nevezett Békesség' Fejedelme, az Alkudiai Herceg' Feleségének, a' ki Királyi vérből való, hogy a' Királyi Familia' tzímerét viselhesse.